

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiae Speculativae Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatae Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. II. Vtrum repugnet, Gratiam sanctificantem caussari à Sacramentis
influxu physico per Potentiam Obedientialem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

commissa, & ad satisfaciendum pro illis, quia hoc Sacramentum ordinatur ad resurgendum à lapsu post baptismum commissio. Eucharistia, quia ordinatur ad vitam spirituales conservandam & augendam, ideo Gratia per illam collata, præbet titulum ad specialia auxilia actuum frequentiorum devotionis & charitatis, & sic de alijs.

564. Dices. Si Gratia sanctificans habet hanc exigentiam præcisè per denominationem extrinsecam, sequitur, Gratiā ex se non magis conferre illa auxilia, quàm si assumptus esset lapis aut lignum: quia proveniret ex mero libero arbitrio Dei, quod etiam posset fieri cum lapide aut ligno. hoc autem videtur absurdè dici. *ꝛ.* Negando sequelam & paritatem. Lapis enim & lignum nullam penitus habent exigentiam auxiliorum ordinariarum. Gratia verò de se exigit in genere auxilia ad resistendum cuivis tentationi, & ad bene operandum in quavis materia occurrente: Quapropter quando datur à Deo Gratia propter Sacramentum, datur ex speciali intentione talium auxiliorum, in tali materia. Sicut, exempli gratiā, filiatio legitima tribuit filio jus ad hereditatem paternam, saltem quoad legitimam. Quodsi Princeps faceret legem, ut primogenito ultra legitimam aliquid relinquendum esset, ratio filiationis utique non se haberet merè impertinenter ad illud augmentum, quamvis jus ad illud augmentum esset accidentale filiationi ut sic, posset enim hic ipse esse filius, & tamen non esse primogenitus.

565. Replicabis. Saltem excessus ille auxiliorum non provenit ab intrinseca proportionione Gratiæ: ergo saltem ille excessus non aliter debetur Gratiæ, quàm deberetur ligno, adeoque merè ad libitum. *ꝛ.* Negando Antecedens. Gratia enim exigit dari auxilia talia & tanta, quantis aliquis dignus est. porro, cum quis possit esse dignus majoribus auxilijs, non tantum intrinsecè per gratiam, sed etiam extrinsecè per meritum Christi applicationem, ut fit per Sacramentum, ideo Gratia habet etiam intrinsecam proportionem cum talibus auxilijs.

CONTROVERSIA II.

*Utrum repugnet, Gratiā sanctificantem
causari à Sacramentis influxu physico
per Potentiam Obedientialem.*

566. DE modo causandi Gratiā, est celebris controversia, utrum nimirum Sacramenta causent Gratiā influxu effectivo physico, an solum Morali. Aliqui existimant, influxum moralem non sufficere ad defendendam excellentiam Sacramentorum novæ legis supra antiqua Sacramenta, & etiam ex alijs capitibus rejiciunt, & astruunt influxum physicum: pro quo supponunt, dari in creaturis potentiam obedientialem activam. Alij existimant, hanc potentiam obedi-

tialem repugnare, & vel ex hoc fundamento potant sufficienter probari, quod Sacramenta tantum moraliter influant. Alij denique docent, quod etiam si concedatur potentia obedientialem ex alijs tamen capitibus non sit Sacramenta obediendū influxus physicus, sed tantum moralis. Primò ergo videndum est, an potentia obedientialis repugnet, & an ex hoc capite neganda sit Sacramentis influxus physicus.

567. Conveniunt Catholici DD. primo, quod datur Potentia obedientialis passiva, debilis ad recipiendam & sustentandam aliquam formam in genere causæ materialis, non productionem per causas naturales, sed tantum per causas supernaturalem. Probatur ex Mysterio Incarnationis. Humanitas enim Christi elevatur ad sustentandam Unionem hypostaticam, quæ est supernaturalis: deinde anima hominis, & substantia Angelorum, recipit & sustentat Gratiā, Characterem, aliōsque habitus supernaturales.

568. Conveniunt 2. Quod datur etiam aliqua Potentia obedientialis activa. Datur enim in anima rationali & Angelis potentia obedientialis ad elicendos per elevationem actus supernaturales, qui cum sint vitales, debet immediate influere ipsum principium vitale, ut habet expressissima sententia in nostris scholis, quam etiam amplectuntur plures Thomistæ, teste Oviedo.

569. Controversum est, utrum datur potentia Obedientialis Universalis in omnibus creaturis, ita ut possit elevari ad quodlibet producendum, saltem quod educibile est ex potentia passiva, & ubi non est specialis repugnancia: non utrum Creatura possit elevari ad creandum, et specialis difficultas, huc non pertinet: ut quæritur, an Corpus Christi existens in Eucharistia, possit elevari ad educendam Gratiā sanctificantem ex anima.

Prima sententia negat. Ita Vasquez, Nugua, Conink, Alarcon, Gaspar Hurtadus, Petrus Pallavicinus, Esparza.

Secunda affirmat. Ita imprimis S. Thomas, in 4. dist. 8. q. 2. a. 3. ad 4. ubi distinguens potentiam passivam ab activa, veramque adnotat his verbis. [Sicut creatura inest obedientia potentia, ut in ea fiat quicquid creator disposuit, ita etiam, ut ea mediante fiat, quæ est ratio instrumenti.] Loquitur autem ibi S. Thomas de Transubstantiatione faciendā per verba Consecrationis. S. Thomam sequuntur Thomistæ communiter omnes. Ex nostris verò tenent Suarez, Molina, Valentia, Albertinus, Ruiz, Arrubal, Guadalupe, Præpositus, Tannerus, Hentius, Bonadus, Ripalda, Petrus Hurtadus, Lugo, Arriaga, Comptonus. Ego, re diu considerata, scilicet relectis omnibus, quæ RR. ingeniosè pro negativa sententia excogitarunt (quorum rursusque relectis aliorum fundamentis nova substatim) non potui tamen, etsi maxime vellem, animam inflectere ut illis assentiret.

570. DICO 3. Haecenus non apparet repugnantia huius Potentiae Obedientialis, & insuper potest positivis argumentis admodum probabiliter suaderi. Prima pars Conclusionis solutione argumentorum, altera pars deinceps per plures paragraphos probabitur. Conclusio habet pro se magnum pondus ex S. Augustino lib. 3. de Trinit. c. 8. & 9. ubi hanc potentiam obedientialem vocat occultum semen Dei. Deinde de Genesi ad litt. sapius docet, creaturas esse habiles per causales rationes non solum ad effectus naturales, sed etiam admirabiles & miraculosos, & lib. 9. de Gen. dicit, Potentiam hanc esse incompletam, fieri tamen completam per applicationem Dei. Nunc pro ea argumenta afferamus.

§. I.

Primum argumentum desumptum ex virtute inchoata ad gradum entis.

571. Argumentor ergo 1. Ad omnem illum effectum potest elevari creatura, ad quem producendum habet virtutem inchoatam: sed omnis creatura, saltem naturaliter activa, habet virtutem inchoatam ad quidvis aliud producendum, nisi specialis repugnantia obstat: ergo datur potentia obedientialis activa, qualem asserimus. Dixi: nisi specialis repugnantia obstat: huiusmodi repugnantia est, ob quam nulla res potest seipsam producere: hoc enim non provenit ex defectu potentiae obedientialis, quia repugnat in potentia quacunque, alioquin maxime connaturali & proportionata. Majorem argumenti concedunt adversarii. Quia nisi hoc sufficeret, nulla daretur penitus potentia obedientialis activa, ne quidem ad actus supernaturales. Minor probatur. Virtus inchoata, in qua consistit potentia obedientialis, non est aliud, quam quaedam proportio inter effectum & causam, sive inter effectum quem tale agens potest naturaliter producere, & inter effectum ad quem potest elevari, atqui inter creaturas est haec proportio: conveniunt enim in hoc, quod utrumque sit ens finitum, ens producibile: haec autem videtur omnino sufficere, ut virtus dicatur ad talem effectum esse inchoata, sicut secundum adversarios sufficit, quod volitio & intellectus naturalis & supernaturalis conveniant in ratione volitionis & intellectionis, ad hoc, ut noster intellectus & voluntas dicatur habere virtutem inchoatam ad intellectionem & volitionem supernaturalem. Probo minorem, & paritatem. Proportio inter potentiam intellectivam & cognitionem naturalem ex una parte, cum cognitione supernaturali ex altera parte, haec est, quod cognitio naturalis & supernaturalis conveniant in praedicto generico cognitionis, & vitalitatis intentionalis: atqui effectus naturaliter producibilis à corpore Christi v. g. calor, habet etiam ejusmodi proportionem cum qualitate supernaturali, v. g. cum Gratia

sanctificante, quia calor & Gratia conveniunt in praedicto generico Qualitatis, accidentis, educibilis &c. ergo sicut illa prior proportio sufficit, ut intellectus dicatur habere virtutem inchoatam, & sit elevabilis ad producendum actum supernaturalem, ita sufficiet posterior.

572. Ad hoc argumentum ita respondent adversarii, ut planè suspectos se reddant, quod nisi fide cogerebuntur admittere potentiam obedientialem ad actus supernaturales, stando in rationibus naturalibus, negarent etiā illam: in quo quidem non habeo quod reprehendam: mihi tamen satis est, quod illa veritate fidei supposita, per consequentiam doctrinae sit facienda extensio ad ulteriorem potentiam obedientialem.

573. Respondent ergo primò: non quancunque proportionem, & in quocunque gradu remoto, sufficere, sed requiri proportionem in proximior gradu. Sic nempe lubet divinare. Contra virgo 1. si semel concedendum est, posse creaturam elevari ad producendum unum gradum & formalitatem sibi improporcionatam, hoc est, vires naturales excedentem, non apparet amplius repugnantia, cur non ad ulteriorem & remotiorem gradum & formalitatem possit elevari. Contra 2. & peto ab adversariis, quantae propinquitatis debeat esse gradus ille proportionis, ut possit causa improporcionata ad ulteriorem gradum producendum elevari? Non quidem debet esse constitutus in specie infima, ut per se patet, jam enim nulla restaret improporcion, & certum est, actum naturalem & supernaturalem in hoc ipso praedicto differre specie: ergo sufficit proportio in gradu generico, nempe quod conveniant in genere cognitionis humanae ut sic. Quaro ulterius, utrum hic gradus genericus deberet esse generis infimi? sed neque hoc dici potest: Nam intellectio humana ut sic, non est genus infimum, quia intellectio humana naturalis ut sic, est etiam genus, sicut etiam intellectio supernaturalis est genus, & quidem etiam non sunt genera infima, sed valde subalterna, utpote continentia sub se iterum plura genera cognitionum, v. g. Genus apprehensionis, enuntiationis, affirmationis, negationis, obscurae, evidentis &c. quae etiam sunt genera subalterna. Ergo adversarii nullum planè gradum determinare possunt: ergo manifestè gratis fingunt unum sufficere, alium non sufficere. Præterea propinquior gradus genericus est, in quo conveniunt Equus & Leo, quam sit gradus, in quo conveniunt cognitio naturalis & supernaturalis, ut manifestum est. ergo equus, qui est productivus alterius equi, erit sufficienter proportionatus (jure propinquitatis) ut elevetur ad producendum leonem, quod tamen negant adversarii fieri posse: ergo proportio non requirit certam propinquitatem.

574. Responderi posset 2. Requirit talem proportionem, ut effectus exigit produci à tali causa. Porro, omnes cognitiones supernaturales exigit produci à principio naturali vitali, non

Bbbb 3

item

produci in subiecto. Hinc ego pro potentia obedientiali activa sic argumentor. Si ad perfectionem Dei pertinet, posse per favorem Sacramentis supra naturam eorum imprimi qualitatem exigentem productionem Gratiae, & hoc ideo, quia hanc qualitatem habere, est melius, quam quod illis convenit per naturam, tunc etiam, & multo magis pertinebit ad perfectionem Dei, posse per concursum extrinsecum elevare ad agendum. Nam sicut *Agere* est perfectius, quam *passibile* exigere ut ab alio agatur, ita cedit ad maiorem commendationem Sacramentorum, si ipsa agant.

§. IV.

Argumentum 4. desumptum ex Dominio Dei.

§80. Argumentor 4. Ex eodem contra eundem Auctorem. Ad perfectionem Dei pertinet, ut in creaturis appareat hæc perfectio Dei: *Dominari in aliis, & posse liberè uti alijs rebus ad suum placitum.* Sed si ponatur potentia obedientialis activa, jam optimè in creaturis apparet hæc perfectio Dei, & ex communi sensu fidelium Deus in eo miraculorum genere, de quo sermo fuit in secundo argumento, censetur hanc perfectionem vel maximè velle manifestare; e contra si potentia obedientialis activa non ponatur, non ita apparet: ergo potius est ponenda quam non ponenda. Major est Pallavicini n. 178. Minor quoad primum membrum est clara, quoad secundum membrum, probatur: quia secundum Pallavicinum deberet Deus semper attendere ad aliquam latentem virtutem naturalem, quæ esset connaturalis causis partialis: imò ad effectus spirituales non vitales nullâ creaturâ posset uti Deus: ergo non posset creaturis uti pro libitu, sed cum maxima restrictione.

§. V.

Argumentum 5. desumptum ex manifestatione specialis perfectionis divinae.

§81. Argumentor iterum ex eodem auctore contra eundem. Illa perfectio rectè tribuitur creaturis, quæ servit ad manifestandum aliquod prædicatum Dei, quod alioquin non appareret, ut docet Pallavic. n. 179. indeque deducit, congruum fuisse, ut darentur creaturæ activæ, quæ non essent cognoscitivæ, sic enim relucet illa divina perfectio: *posse benefacere alteri sine ulla acquisitione felicitatis propria, sed omnem effectum ordinare ad felicitatem alterius.* Subsumo, atqui potentia obedientialis activa servit ad manifestandum prædicatum in Deo, quod cæteroquin non appareret in creaturis: ergo datur. Minorem probō. In Deo est perfectio maxima, posse simul & semel facere contraria, nec esse alligatum uni contrariorum: atqui hoc prædicatum in nul-

la potentia naturali creaturarum apparet, bene autem apparet in potentia obedientiali activa, quatenus assumi potest à Deo ad opposita, id quod eleganter expressit Rex Salomon Sap. 16. dicens: [Creatura enim tibi factori deserviens exardescit in tormentum adversus injustos, & lenior fit ad benefaciendum illis qui in te confidunt.]

Quin imò Potentia obedientialis ostendit illam divinam perfectionem, quæ est: posse alteri Benefacere non attendendo vllum suum commodum. Hanc perfectionem non manifestant agentia non intellectiva, v. g. ignis, ut putabat Pallavic. nam ille producendo alium ignem, maximè intendit commodum suum, nempe conservationem speciei, imò & defensionem sui individui, & sic de alijs. Potentia Obedientialis verò huiusmodi commodum non intendit. Invenitur ergo manifestatio Perfectionis divinae in Potentia obedientiali, quam Pallavicinus alibi quæsit, & non invenit.

§. VI.

Solvuntur Objectiones.

§82. Obijcit Pallavicinus 1. Id quod, si existeret, esset amabile tantum in ratione Medij, toties existeret frustra, quoties daretur aliud Medium indefectibile, ab eo distinctum, & æquè efficax in ordine ad eundem planè finem: ex: gratia, si ego haberem calamum inamissibilem & optimum, frustra esset mihi, habere duos calamos in ordine ad hunc finem, qui est: *me scribere.* sed hæc potentia obedientialis activa esset huiusmodi: ergo esset frustra. Minor probatur. Nam tota bonitas huius potentiae esset in ratione Medij, ad hoc nempe, ut Deus posset ponere talem effectum, v. g. producere gratiam in suscipiente Sacramentum; sed Deus in ordine ad hoc habet suam omnipotentiam indefectibilem & efficacissimam: ergo hæc virtus obedientialis esset in creaturis tale Medium, quale descriptum est in maiore propositione primi Syllogismi. Major ultimi Syllogismi probatur. Nam tota utilitas actionis & potentiae activæ, præcindendo ab hoc quod est, *dari effectum*, consistit vel in hoc, quod per actionem agens perficiatur primò & per se, sicut contingit in operationibus vitalibus, & de his non est præsens quaestio; vel in hoc, quod per varias actiones creaturarum eluceat in causis varia participatio entitativa perfectionis divinae, & hoc bonum non haberetur in illa virtute obedientiali, quippe communi omnibus rebus, ac proinde non indicante specialem naturam & perfectionem: ergo hæc potentia respectu Dei esset purum Medium in ordine ad ponendum effectum. Ita ille.

§83. R. Transeat major, nego minorem: ad cuius probationem transeat iterum major, nego minorem, ex duplici capite. Primò, quia jam ostendimus in quinto argumento, hanc potentiam obedientialem servire ad manifestandam specialem

specialem perfectionem Dei, non minus quam alia predicata creaturarum quae Pallavicinus admittit. Neque obstat, quod haec potentia sit transcendens & generalis, hinc enim male infert Pallavicinus, quod non indicet specialem perfectionem Dei. *Aliud enim est, non indicare specialem; & aliud: non indicare specialiter.* in quo æquivocat, sumens unum pro alio, cum sint diversa. sic hoc predicatum Dei: esse ens primum & independentes, cognoscitur ex generali predicato, transcendente omnes creaturas. Item potentia obediens passiva est generalis ex mente Pallavicini, & tamen, ut ex ipso retulimus §. 5. servit ad indicandam specialem perfectionem Dei.

§84. Secundò, negatur iterum minor. Nam etiam si potentia obediens nullam specialem perfectionem Dei ostenderet, non propterea haberet puram rationem Medij, realiter loquendo. Ratio est, quia potentia obediens non consistit in aliquo predicato realiter distincto à ceteris essentialibus predicatis creaturarum activarum, sed illa transcendit, & cum illis identificatur: ergo si cetera predicata habent aliam utilitatem præter puram rationem Medij ad faciendum effectum, jam etiam realiter loquendo hanc ipsam utilitatem habet potentia obediens. Neque est necesse, ut eam habeat ut formaliter distincta (si tamen distingui potest) à ceteris predicatis, quia provenit ex necessitate materiae, ut philosophi loquuntur. Potest ergo minor distinguui. Haberet puram rationem Medij, si assereretur esse distincta ab omni virtute naturaliter activa, transeat, secus, negatur.

§85. Objicit Pallavicinus 2. De conceptu omnis causae, tam principalis quam Instrumentalis, est, eò perfectiorem ipsam judicari, quod concurrat ad perfectiores effectus: ergo si daretur Potentia obediens activa, cresceret perfectio cujuslibet creaturae, cum quadam illimitatione, per ordinem ad perfectiores effectus, quos posset producere sine termino. R. 1. Hoc Argumentum omnibus esse solvendum in elevabilitate intellectus ad perfectiorem & perfectiorem cognitionem, hoc est ad cognitionem seu visionem perfectiorum & perfectiorum creaturarum in Deo sine fine & termino: quocunque modo hanc illimitationem explicaverit Pallavicinus, & conciliaverit cum limitatione perfectionis intellectus, eadem ratione nos conciliabimus. R. 2. Distinguendo antecedens: loquendo de causa naturali quā tali, hoc est, considerata in ordine ad terminum, quem non exigit producere, sed præcisè non repugnat, nego, vel subdistinguo tam antecedens quam consequens: cresceret perfectio illius secundum id quod importat in recto, nego, secundum id quod importat in obliquo, concedo. Hoc enim aliud non est, quam ipsissima Omnipotentia Dei, & hæc est infinita & illimitata, & ab hac denominatur creatura formaliter & absolute elevabilis.

§86. Objicit Pallavicinus 3. De ratione omnis effectus est, esse aliquo modo indicatæ causae, & ideo effectus excitat curiositatem, utpe desiderium inveniendi ipsum Causam: quæ posita simul aliquam viam ad ejusmodi investigationem, & hanc curiositatem multo magis excitant effectus supernaturales: ergo debent pendere a causa quam aliquo modo possint indicare per specialem proportionem cum illa, quæ specialem proportionem nulla est in effectu potentia obediens.

Hoc argumentum imprimis ipsi Pallavicinus specialiter, deinde omnibus alijs solvendum est, & quidem facilem habet solutionem. Solutum est, inquam, in specie Pallavicinus: dicit enim ipse, ut supra retuli, Deum defectu continere Sacramentis qualitatem Supernaturalem, quæ physicè exigit infusionem Gratiæ, tamen Gratia sanctificans secundum se non potest infundi cum præsuppositione & ad exigentiam talis qualitatis: porro, hæc qualitas secundum Pallavicinum, est causa physica, non quæ physicè producat Gratiā, sed physicè ergatur, ut ipse loquitur: & tamen hæc qualitas non infunditur à Gratia sanctificante tanquam suo effectus: quis enim hactenus istam qualitatem ex ratione Gratiæ deprehendit vel suspicatus est? Deinde omnibus solvendum est argumentum, quod omnes concedunt, quod Deus possit divinam supplere concursus causam naturalem: quæ si falsa est propositio Pallavicini, quod non obicitur indicet illam causam à qua procedat, ergo, effectum esse quidem indicatorem causae à qua connaturali viā petit procedere: verum, hujus causae tantum est indicatio tacita conditione: Nisi Miraculose per ipsam causam. itaque solum indicat hoc prædicatum: Effectus hic & nunc possum connaturaliter per istam causam procedere, quidquid sit ad defectu procedendi: v.g. actus fidei, & tamen quando infunditur ad fidem convertitur, non procedit ab habitu fidei. Pari modo cum Gratia sanctificans connaturaliter petat procedere à solo Deo, si Deus naturaliter petat procedere à solo Deo, si Deus elevaret Corpus Christi ad illam productionem, non deberet Gratia hanc causam elevare, nec, quia non est causa illius connaturalis, hæc sunt argumenta à Card. Pallav. objectis potentia obediens.

§87. P. Martinus Esparza reliquos argumentis Pallavicini, sic objicit. Deus & Natura non faciunt frustra: ergo nulla datur Activitas rebus creatis, quæ non possit naturaliter reduci ad actum secundum in aliquo suo effectu: si vero actum secundum in aliquo suo effectu, cum tantam Activitatem fecisset Natura, cum tantam Naturam seu naturaliter non posset reduci ad nullum actum. Hoc supposito subsumitur. Si deus talis esset activitas defectu existens, si deus potentia obediens productiva cujuslibet naturæ, dum rationem specificam. Manifestum namque est, nullam causam creatam existeret defectu.

eius propria virtus activa possit connaturaliter exerceri & reduci in actum secundum circa quaslibet species effectuum. Experientia enim constat, vnamquamque causam habere ex sua natura Sphæram determinatam activitatis, ultra quam connaturaliter progredi non possit. Neque dici potest, rationem differentialem specificam cuiusvis ex his effectibus, in ratione differentiali specifica cuiusvis alterius vllatenus contineri, cum sint adequatè inter se diversæ. Quare exercitià activitate alicujus causæ circa rationem specificam alicujus sui effectus connaturalis, non propterea vel etiam æquivalenter redigeretur in actum secundum activitatis ejusdem circa quosvis alios indiscriminatim effectus, secundum rationem specificam eorum. Ita ille. Posset, nisi fillor, terminis clarioribus totus objectionis nervus ita proponi. Si daretur Potentia Obedientialis activa universalis, deberet illa habere activitatem respectu differentia specificæ adequatè distinctæ ab illa, quam talis entitas naturaliter potest producere. Sed hoc est falsum: nam alia differentia, vtpote simplices & indivisibiles, non continentur vlllo modo æquivalenter in illa differentia naturaliter producibili à tali entitate, v.g. differentia lapidis vel leonis specificæ, non continentur in differentia frigoris, quod potest aqua naturaliter causare: multo minus differentia Gratiæ sanctificantis in illa continetur: ergo si daretur potentia obedientialis in aqua baptismali ad producendam gratiam, ejusque differentiam specificam, respectu hujus differentia esset activitatis, quæ naturaliter nunquam posset reduci in actum secundum: ergo esset frustra: ergo nec datur nec dari potest à natura: daretur autem à natura si existeret, quia quidquid habet entitas aquæ, habet à natura, vtpote Ens totaliter naturale.

§88. R. 1. Retorquendo totum argumentum dupliciter. & quidem primò ex Potentia obedientiali passiva, inter quam & activam fateatur Esparza esse quoad hoc punctum omnimodam paritatem. Si discursus adversarij legitime concluderet, pariter probari posset, quòd Humanitas Christi non sustentaret Unionem Hypostaticam, nec anima rationalis aut Angeli Gratiam sanctificantem: vtrumque est falsum. Sequela probatur. Quia talis potentia obedientialis passiva esset frustra: nec enim posset vnumquam naturaliter redigi in actum secundum respectu differentia specificæ Unionis hypostaticæ & Gratiæ, vtpote quæ secundum hunc auctorem sunt simplices, & non continentur æquivalenter in differentijs illarum formarum, quas Humanitas potest Naturaliter sustentare.

Retorqueo 2. In potentia obedientiali intellectiva & volitiva. Hæc enim elevatur ad producendum actum intellectualem supernaturalem, & tamen differentia specificæ actus supernaturalis non continetur æquivalenter in actibus intellectualibus Naturalibus: ergo talis potentia

obedientialis esset frustra, quia nunquam naturaliter redigeretur in actum respectu differentia supernaturalis.

§89. Conatur Adversarij ad hoc respondere negando paritatem. [Ratio enim, inquit, specifica vltima actuum supernaturalium coalescit ex duabus differentiis non subalternis invicem. Vitalitas namque propria Visionis beatæ, est ipsi communis cum omnibus actibus naturalibus, quibus supernaturalitas non est communis. Supernaturalitas verò propria ejusdem visionis, est eidem communis cum habitibus supernaturalibus, & cum unione hypostatica, quibus non est communis vitalitas, ac proinde neutra formalitas est subordinata alteri, sed vtralibet respectu alterius se habet disparatè secundum se. Idem evenit in cæteris omnibus formalitatibus specificis, tam Visionis Dei, quam cæterorum actuum supernaturalium, nulla enim in eis reperitur formalitas indivisibilis, quæ se solà sit tota ratio differentialis, quæque sit metaphysicè subordinata cæteris omnibus ejusque actus prædicatis, sicut rationale subordinatur Animali, & Animal Viventi. &c.]

§90. Hæc responsio non satisfacit. Imprimis supponitur in ea aliquid apertè falsum, nempe quòd differentia specifica Visionis Dei, sit composita adequatè ex his duabus formalitatibus, vitalitate & supernaturalitate. hoc, inquam, est falsum. Nam ambæ hæ formalitates reperiuntur in actu fidei, & omnibus actibus supernaturalibus voluntatis, qui non sunt Visio Dei. Ergo est aliud vltius prædicatum assignandum pro differentia Visionis Dei. Nimirum, differentia Visionis Dei est: quòd sit actus intuitivus Dei. Quia verò cognitio quæ Deus seipsum cognoscit, est etiam actus intuitivus Dei, ideo dicendum, quòd differentia Visionis creatæ sit composita ex prædicato seu formalitate *Creaturæ*, & *Intuitionis Dei*. & hinc concedo, quòd noster intellectus possit aliquam formalitatem differentia Visionis Dei per virtutem naturalem producere, nempe formalitatem *Creaturæ*, quæ continetur etiam in effectu naturaliter producibili ab intellectu creatura. Hinc jam vltius ostenditur, quòd vnaquæque creatura activa, possit in quacunque creaturatum specie, ejusque differentia, aliquod prædicatum seu formalitatem producere. Nam omnis differentia specifica creaturæ, debet necessario formaliter includere conceptum & formalitatem *Creaturæ*: omnia enim reliqua prædicata ab hoc præcisa, non sunt adhuc adequata differentia illius speciei, quia nondum faciunt eam differre ab omni alio specie distincto, nempe non faciunt differre à Deo: atqui differentia adequata debet esse talis, quæ faciat differre ab omni alio: ergo formalitas *Creaturæ*, debet in omni differentia specifica creata includi. Cum ergo ex concessione Adversarij tunc detur potentia obedientialis activa ad producendam aliam speciem naturaliter non producibilem, quando in differentia illius

Cccc

tia illius

CONTROVERSIA III.

*Utrum Sacramenta caussent Gratiā
physicē, vel tantum moraliter.*

tia illius speciei formaliter includitur prædicatum seu formalitas, quæ etiam reperitur in effectu naturaliter producibili, & ego ostenderim, omnem differentiam creatam includere formalitatem *Creaturæ*, sine qua non est adæquatè distincta ab omni alio, nempe à Deo, in quo sunt omnes perfectiones simpliciter simplices, adeoque omnia alia prædicata præscindibilia à prædicato *Creaturæ*; ideo concluditur, dari potentiam obedientialem uniuersalem.

591. Taceo, quòd fundamentum aduersarij plus probet, quàm ipse velit. Ex ejus enim fundamento probari potest, quòd intellectus Petri possit eleuari ad producendam intellectiōem in intellectu Pauli, quòd tamen aduersarius negat. Sequela patet. Nam intellectus Petri potest in seipso producere non solum inadæquatè, sed adæquatè, differentiam specificam illius cognitionis, quia cognitiones Petri & Pauli possunt esse ejusdem speciei. Nunc

592. Respondetur directè ad argumentum ex dictis. Negando quòd talis potentia esset frustra, & quòd nunquam reduceretur in actum secundum naturaliter. Cùm enim, ut vult aduersarius, tunc dicatur reduci in actum secundum naturaliter, quando producit aliquam formalitatem differentia illius, quam non potest totam producere naturaliter, hoc ipso omnis potentia obedientialis actiua tunc reduceretur in actum secundum, quando producat suum effectum conaturalem, qui continet æquivalenter formalitatem *creaturæ*, inclusam in altera differentia. Ratio vltima est. Ad hoc ut potentia obedientialis, prout à Natura datur, non sit frustra, satis est, quòd possit naturaliter producere effectum primarium à Natura intentum per Virtutem Naturalem talis entitatis actiua: neque necesse est, posse naturaliter reduci in omnem actum sibi quomodocunque possibilem, ut patet in potentia obedientiali passiva, & actiua intellectuali. Neque hæc potentia intenditur à Natura in ordine ad alios terminos, sed tribuitur ex necessitate Materie.

593. Itaque à primo ad vltimum, sicut potest Perfectio Supernaturalitatis produci ab intellectu creato, non obstante, quòd intellectus careat hac perfectione, quia sufficit, quòd contineat aliam formalitatem inclusam in differentia actus supernaturalis, ita poterit Corpus Christi eleuari ad producendam Gratiā sanctificantem, quia licet non contineat formalitatem supernaturalitatis, continet tamen formalitatem *entis creati*, quæ licet comparata ad Deum sit imperfectio, comparata tamen ad Chymeram, est perfectio. Et hæc de potentia obedientiali.

594. Vidimus, Potentiam obedientialem probabiliter non deesse ad causandum physicè Gratiā. Inquirimus jam, an deest illam eleuet, vel an alio sensu dicantur Sacramenta causare Gratiā. In quo puncto quæramus sententias.

595. Prima sententia est, Sacramenta causare physicè gratiam, non per meram extrinsecam elevationem, sed per aliquam intrinsecam qualitatem transeuntem, supernaturalem, habentem naturalem proportionem cum Gratiā, tanquam cum effectu, cujus sit causa instrumentalis, ita tamen ut cum illa qualitate etiam imminuat influat Entitas Sacramenti, sicut cum *Lumine Gloriæ* influat intellectus in Visionem Dei, vel cum habitu in actum fidei. Ita P. Dicaſtillo disp. 2. dub. 6. n. 214. citans Paludanum Capricornum, Ferrarientem, Alenssem. Card. de Lugo sentit, quòd si Sacramenta physicè influerent, quod ipse negat hæc sententia tenenda esset.

596. Secunda sententia est Card. Pallavicini lib. 6. c. 16. à n. 215. desumpta ex Nomenclatis P. Antonij Perez; in Sacramentis esse aliquam plus causalitatis, quàm habeat causa pure naturalis aut mera conditio, minus autem quam habeat causa physicè influens. Pro cuius declaratione advertit, in ijs quæ physicè determinant res ad existendum, esse triplicem gradum: alia influunt in existentiam illius rei; alia per suam perfectionem exigunt illam, sed non influunt: alia neque influunt neque exigunt, sed sunt id quo potius aliquid aliud influat, aut exigit, ut sunt conditiones. Ad secundum genus pertinent Causæ physicae minus propriae, v. g. Pater respectu filij, Gratia respectu habituum supernaturalium & auxiliorum. Vult itaque Pallavicinus, Sacramenta pertinere ad hoc genus causæ, nempe Sacramentis imprimi qualitatem supernaturalem, relativam ad præteritam promissionem Dei, & ratione hujus exigere physicè & metaphysicè Gratiā produci à divina omnipotentia, eoque determinare ad ipsius Gratiæ collationem. Hanc qualitatem vult Auctor esse in omnibus partibus Sacramenti. Vult item existere in actibus mentis, in Humanitate & Passione Christi, quia in Sacramento valido & informi, quibus omnibus à Scriptura & Concilijs tribuitur efficacia ad justificationis. Denique infert, Sacramenta ideo esse instrumenta Dei, quia per ea Deus determinat suam omnipotentiam ad producendum Gratiā in bonum non ipsorum Sacramentorum, sed alterius.

597. Tertia sententia est, Sacramenta causare physicè Gratiā per potentiam obedientialem extrinsecè elevatam. Ita Suarez, Bellarminus.